

การศึกษาชื่อท่ามวยไชยาตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์¹

A Study of Muay Chaiya Movement Names from an Ethnosemantic Perspective ¹

สุวิมล เวชวิโรจน์²

Suwimon Vatviroj ²

Received: November 26, 2025

Revised: May 28, 2026

Accepted: June 9, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาโครงสร้างของคำเรียกชื่อท่ามวยไชยาตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ 2) เพื่อศึกษาความเชื่อ ค่านิยมที่ได้จากการศึกษาท่ามวยไชยา โดยใช้แนวคิดเรื่องอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ในการศึกษา ผู้วิจัยเก็บข้อมูลชื่อท่ามวยไชยาจากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาแบบเจาะจง ได้แก่ ครูมวยและนักมวยไชยา และหนังสือองค์ความรู้มวยไชยา ของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี รวม 72 ชื่อ ผลการวิจัยพบว่า ชื่อท่ามวยไชยาประกอบด้วย 3 ประเภท คือ 1) คำเรียกชื่อท่ามวยพื้นฐาน ได้แก่ หมัด ศอก เข่า เตะ และโขก แบ่งตามอวัยวะที่ใช้กับส่วนของอวัยวะที่ใช้ต่อสู้ 2) ชื่อท่าเดี่ยวมวยไชยา จำนวน 22 ชื่อ แบ่งตามประเภทพื้นฐานของชื่อท่ามวย และ 3) ชื่อท่ามวยเชิงซ้อน จำนวน 50 ชื่อ แบ่งตามลักษณะของชื่อท่ามวยไหว้ครู และชื่อท่ามวยไชยา อาศัยเกณฑ์ความแตกต่างทางความหมาย 4 ด้าน ได้แก่ ท่าแม่ไม้ ท่าลูกไม้ ท่าการรุก-การรับในการต่อสู้ และท่าเฉพาะมวยไชยา ส่วนความเชื่อที่ได้จากท่ามวยไชยา ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ด้านค่านิยมจากท่ามวยไชยา ได้แก่ ค่านิยมในการอนุรักษ์ความเป็นไทย และค่านิยมเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ ท่ามวยไชยาสะท้อนให้เห็นระบบความคิด ความเชื่อของผู้ใช้ภาษาในแต่ละท้องถิ่น

คำสำคัญ: การตั้งชื่อ, ท่ามวยไชยา, อรรถศาสตร์ชาติพันธุ์

Abstract

This study investigates Muay Chaiya movement names through an ethnosemantic perspective, with two main objectives: (1) to examine the structural patterns of naming in Muay Chaiya movements, and (2) to explore the beliefs and values embedded in these names. Data were collected from 72 movement names through purposive interviews with Muay Chaiya masters and practitioners, as well as from the Muay Chaiya Knowledge Book published by the Surat Thani Provincial Cultural Office. The findings of the study demonstrated that the nomenclature of Chaiya boxing techniques could be systematically categorized into three types. It referred to the terminology for basic Muay Thai techniques, including punches, elbows, knees, kicks, and headbutts, categorized according to the body parts used in fighting. The second consists of twenty-two individual Chaiya boxing techniques, classified according to the basic categories. The third included fifty compound techniques, classified on the basis of Wai Khru ritual postures and Chaiya boxing movements. Furthermore, based on four semantic criteria master techniques, derivative techniques, offense-defense in combat and

¹ งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ประจำปีงบประมาณ 2567 (This research was funded by the Office of the National Science, Research, and Innovation Policy Council (NSRIPC) under the 2024 fiscal year budget.)

² อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี (Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences. Surat Thani Rajabhat University) E-mail: suwimon026@gmail.com

Chaiya-specific postures, the study highlighted the distinctive meanings embedded in these practices. In terms of beliefs derived from Muay Chaiya techniques, these included the beliefs related to sacred things. In terms of values derived from Muay Chaiya techniques, these included the value of preserving Thainess and values related to nature and the environment. Muay Chaiya techniques reflected the thinking system and beliefs of language users in the local community.

Keywords: Naming, Muay Chaiya Movement, Ethnosemantic

บทนำ

มวยไทยเป็นศิลปะการต่อสู้ของไทยที่มีบทบาทสำคัญในการปกป้องบ้านเมืองมาตั้งแต่อดีต จะเห็นได้จากประวัติศาสตร์นักรบคนสำคัญของไทย ซึ่งล้วนแล้วแต่ต้องร่ำเรียนวิชามวยไทยก่อนที่จะมาถือดาบสู้รบกับข้าศึกศัตรู เป็นเครื่องพิสูจน์ได้ว่ามวยไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่บ่งบอกได้ถึงเอกลักษณ์ของความเป็นไทย โดยเฉพาะมวยประจำถิ่นที่สามารถบอกเล่าเรื่องราวของผู้คนในแต่ละท้องถิ่น จนมีคำกล่าวถึงสายมวยไทยผู้เป็นกลอนว่า “หมัดหนักโคราช ฉลาดลพบุรี ท่าดีไชยา” (ประสิทธิ์ ทองแจ่ม และสมบุรณ์ ตะปينا, 2558, น.175) เมื่อกล่าวถึงมวยประจำถิ่นอย่าง “ท่าดีไชยา” นับว่าเป็นเชิงมวยที่แสดงออกให้เห็นถึงความสวยงามทางศิลปวัฒนธรรม และเป็นวิชามวยที่ควรค่าแก่การศึกษา

มวยท่าดีไชยาเป็นศิลปะมวยไทยประจำถิ่นอำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีชื่อเสียงมากในสมัยรัชกาลที่ 5 - 6 มวยไชยามีที่มาจาก “พ่อท่านมา” แห่งวัดทุ่งจับช้าง ตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งแต่เดิมก่อนพ่อท่านมาจะเข้าอุปสมบทนั้น ท่านเป็นทหารอยู่ในกรุงเทพมหานคร ดังนั้นมวยไชยาที่แท้จริงแล้วน่าจะมีที่มาที่ยากต่อการสืบสาวได้ เหตุที่เรียกว่า “มวยไชยา” สืบเนื่องจากพ่อท่านมาได้เปื้อนชีวิตการเป็นทหารและเปื้อนต่อฆราวาสสมบัติ ท่านจึงได้ออกบวชและได้เดินธุดงค์จนได้ไปอยู่ที่วัดทุ่งจับช้าง ทั้งนี้พ่อท่านมาได้เมตตาถ่ายทอดศิลปะการต่อสู้ให้กับคนในชุมชน หนึ่งในลูกศิษย์ของท่าน คือ พระยาวชิรธรราช (ข้า ศรียาภัย) ซึ่งเป็นเจ้าเมืองไชยาในเวลานั้น มวยไทยสายพ่อท่านมาจึงถูกเรียกขานจนติดปากว่า “มวยไชยา” (วีระศักดิ์ เหมหาชาติ, 2553, น.4)

มวยไชยาตั้งแต่ครั้งอดีตจะสอนตั้งแต่การป้องกันตัว โดยเริ่มตั้งแต่ท่าพื้นฐานในการออกอาวุธหรือเรียกว่าท่าลูกไม้ ด้วยการใช้ หมัด เท้า เข่า ศอกและโขก ตามแบบฉบับของมวยไชยา โดยเฉพาะ “ท่าศอกไชยา” ซึ่งเป็นการใช้ศอกในการป้อง ปัด ปิด เปิด หรือเรียกว่า “4 ป” ที่ต้องเรียนรู้และปฏิบัติจนเกิดความชำนาญก่อน จึงจะไปฝึกท่ามวยไชยาท่าอื่นที่ละเอียดและแยบยลมากขึ้น หรือเรียกว่า “แม่ไม้มวยไชยา” เช่น ท่าย่างสามขุม ออกอาวุธด้วยการยกเข่าย่างเดินพร้อมกับการฟันหมัด และยังเป็นหนึ่งในท่าครูของมวยไชยา ท่าเสือกหางอันเป็นท่าทุ้มทับสนักมวยคู่ต่อสู้จนได้ฉายา “หมื่นมวยมีชื่อ” เมื่อครั้งที่นายปล่อง จ่านทอง ใช้ท่ามวยเสือกหางอันเป็นท่าลูกไม้สำคัญเข้าทุ้มทับสนักมวยจากโคราชลงไปสลบหน้าพระที่นั่งพระพุทธเจ้าหลวง (วีระศักดิ์ เหมหาชาติ, 2553, น.14-16)

นอกจากนี้เมื่อตรวจสอบความเห็นของคนในท้องถิ่น หน่วยงานในระดับชุมชนและจังหวัดทุกฝ่ายแสดงให้เห็นถึงเจตนาในการสืบทอดมวยไชยาในงานสืบสานศิลปวัฒนธรรม โดยความร่วมมือระดับชุมชนกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานีลงพื้นที่มายังตำบลพุมเรียง อำเภอไชยาได้มีการแสดงมวยไชยา ซึ่งผู้นำท้องถิ่นได้ประกาศคำขวัญประจำอำเภอไชยาดังกึกก้องไปทั่วงานว่า “พระบรมธาตุคู่เมือง ลือนามศรีวิชัย ผ้าไหมพุมเรียง ทะเลเคียงหาดทราย แหล่งค้าขายไข่เค็ม เต็มเต็มมวยไชยา” ประกอบกับทางจังหวัดสุราษฎร์ธานี กำหนดให้มวยไชยาเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของทางจังหวัดในการขับเคลื่อนมวยไชยามาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาไปสู่การจัดการท่องเที่ยวโดยวางเป้าหมายไว้ในยุทธศาสตร์ว่าจะนำมวยไชยามาใช้ในการส่งเสริมอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ท้องถิ่น และเป็นการรองรับการท่องเที่ยวระดับนานาชาติต่อไป

จากการทบทวนงานวิจัยในอดีตที่ผ่านมาเกี่ยวกับบรรดาศาสตร์ชาติพันธุ์ส่วนใหญ่ มุ่งวิเคราะห์ระบบคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมพื้นฐานหรือระบบปริชาณพื้นฐาน ที่แสดงออกในการจำแนกประเภท หรือการสร้างมโนทัศน์ของมนุษย์ในกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ (อมรา ประสิทธิ์รัฐวิทย์, 2549, น. 89-93) เช่น คำเรียกนามสกุล ญาติ ข้าว อาหาร วาน ผี มวยไทย มาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษางานวิจัยทางด้านบรรดาศาสตร์ชาติพันธุ์ในอดีตที่ผ่านมาเกี่ยวกับคำเรียกนามสกุล ได้แก่ การศึกษาของวนิดา เจริญสุข (2532) งานวิจัยเรื่องนามสกุลของคนไทยเชื้อสายจีน

และปานทิพย์ มหาไตรภพ (2545) งานวิจัยเรื่องนามสกุลพระราชทานในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว คำเรียกญาติ ได้แก่ การศึกษาของวิภัสรินทร์ ประพันธ์ศิริ (2535) งานวิจัยเรื่องคำเรียกญาติในภาษาคำเมือง คำเรียกเสียง ได้แก่ การศึกษาของสิริวิมล ศุภคร (2550) งานวิจัยเรื่องคำเรียกเสียงและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียง ในภาษาไทย คำเรียกข้าว ได้แก่ การศึกษาของวาทีต พุ่มอยู่ (2548) งานวิจัยเรื่องคำเรียกข้าวและระบบโน้ตคำเรียกข้าวในภาษาเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ คำเรียกการทำอาหาร ได้แก่ การศึกษาของโกสินทร์ ปัญญาธิสิน (2552) งานวิจัยเรื่องการศึกษาคำเรียกการทำอาหารในภาษาไทยถิ่น และการศึกษาของชนกพร อังศุวิริยะ (2555) งานวิจัยเรื่องชื่ออาหารในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา คำเรียกผี ได้แก่ การศึกษาของมนสิการ เสงสุวรรณ (2550) งานวิจัยเรื่องคำเรียกประเภทผีของคนไทยในชุมชนวัดสวนแก้ว ต.บางเลน อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี และงานวิจัยเรื่องคำเรียกชื่อท่ามวยไทย การศึกษาของปิยลักษณ์ อุปนิสากร (2549) ศึกษาด้านองค์ประกอบทางความหมายและระบบโน้ตคำเรียกชื่อท่ามวยไทย ซึ่งแตกต่างจากงานการศึกษาของผู้วิจัยที่ศึกษามวยท้องถิ่นอย่างมวยไชยา และมุ่งศึกษาโครงสร้างของคำเรียกท่ามวยไชยาและความเชื่อ ค่านิยมที่ได้จากการศึกษาท่ามวยไชยา ซึ่งสามารถสะท้อนตัวตนและบ่งบอกอัตลักษณ์ของผู้คนในแต่ละท้องถิ่น

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยในฐานะลูกหลานเมืองมวยในจังหวัดสุราษฎร์ธานีจึงมีความสนใจศึกษาท่ามวยไชยาตามลักษณะเด่นหรือฉายาของมวยไชยาที่ว่า "ท่าดีไชยา" โดยศึกษาชื่อท่ามวยไชยาอย่างเป็นระบบตามวิธีการทางภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ และคำเรียกชื่อท่ามวยไชยายังสะท้อนให้เห็นถึงระบบความคิด ความเชื่อที่แสดงออกมาให้เห็นผ่านคำเรียกชื่อท่ามวย ดังนั้นเพื่อเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ในรูปแบบงานวรรณกรรมท้องถิ่นและทางจังหวัดสามารถจัดทำเป็นฐานข้อมูลในการสร้างยุทธศาสตร์ให้กับทางจังหวัดแล้ว ยังเป็นการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาชาวบ้านที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์และศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างของคำเรียกชื่อท่ามวยไชยาตามแนวภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์
2. เพื่อศึกษาความเชื่อ ค่านิยมที่ได้จากการศึกษาท่ามวยไชยา

แนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และคณะ (2555, น.8-9) กล่าวว่า ภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ (Ethnosemantics) เป็นการนำแนวคิดทางด้านภาษาศาสตร์มาผสมผสานกับด้านมานุษยวิทยา ตามหลักการทางภาษาศาสตร์จะศึกษาเฉพาะด้านภาษาเท่านั้น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่การศึกษาด้านภาษาศาสตร์ควรศึกษาความหมายของคำอย่างเป็นระบบ ในเวลาต่อมาทำให้เปิดการศึกษาในแง่ของวิชาภาษาศาสตร์ (Semantics) ทางด้านมานุษยวิทยาที่ศึกษาทางด้านวัฒนธรรม โดยมีระบบคิดที่มนุษย์จะมีพฤติกรรมแบบใดย่อมเป็นไปตามแบบแผนความคิด ความเชื่อในตนเอง ทั้งนี้สามารถวิเคราะห์จากระบบคิดได้จากภาษาที่มีความหมายหรือคำในภาษานั้น ๆ เพราะภาษาเป็นตัวแทน 2 ระบบในมนุษย์ กล่าวคือ มโนทัศน์ (Concept) และสรรพสิ่งประกอบเข้าด้วยกัน หรือเรียกว่า “ระบบปริชาน” (Cognitive system) เป็นการใชภาษาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ของมนุษย์ทำให้เกิดการรวมกันของทั้งสองศาสตร์เกิดเป็นแนวคิดภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์

หลักการวิเคราะห์ข้อมูลด้านภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์คำทำให้เห็นและเข้าใจระบบความรู้ ความคิดและวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษาได้ 2) ข้อมูลที่ใช้ต้องได้มาจากธรรมชาติของผู้ใช้ภาษา 3) เน้นการวิเคราะห์ความหมายของคำ 4) เน้นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ สามารถตรวจสอบได้ และ 5) การตีแผ่ระบบความรู้จากมุมมองของชาวบ้าน (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และคณะ, 2555, น.13-14)

กล่าวสรุปได้ว่าการศึกษานี้เป็นการประยุกต์แนวคิดภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ในการนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการศึกษา “ชื่อท่ามวยไชยา” เป็นตัวแทนของภาษาในการวิเคราะห์องค์ประกอบของคำเรียกชื่อท่ามวยไชยาและสามารถสะท้อนให้เห็นความเชื่อ และค่านิยมของผู้ใช้ภาษาของคนในท้องถิ่นได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. มวยไชยา หมายถึง ศิลปะการต่อสู้มวยไทยท้องถิ่นในแบบเฉพาะของคนไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีเอกลักษณ์โดดเด่นในด้านการใช้อวัยวะรอบตัวในการต่อสู้ โดยอาศัยอวัยวะตั้งแต่หมัด เท้า เข่า ศอกไชยา และศีรษะ มาใช้ในการออกอาวุธโจมตีคู่ต่อสู้ หรืออาจกล่าวได้ว่ามวยไชยาเป็นมวยรุก อาศัยเคล็ดวิชามวยไชยาที่ใช้หลัก “ป้อง ปิด ปิด เปิด” เป็นการออกอาวุธแก้ทางมวยอย่างว่องไว โดยใช้ “ศอกไชยา” มาใช้ในการออกอาวุธร่วมกับอวัยวะอื่น ๆ มาประยุกต์เป็นท่ามวยสำหรับการใช้ในการต่อสู้

2. ชื่อท่ามวยไชยา หมายถึง คำเรียกท่ามวยไชยาโดยศึกษาโครงสร้างของคำเรียกชื่อท่ามวยไชยา ซึ่งสามารถแบ่งเป็นคำเรียกท่ารำไหว้ครู เป็นคำเรียกเพื่อแสดงถึงความกตัญญูคุณและเคารพต่อครูมวย เช่น ท่าเทพพนม ท่าปฐมม ท่าพรหมสี่หน้า ท่าเทพนิมิต ท่าธารายณ์ขว้างจักร ท่าอย่างสามชุก ท่าคุมเชิงครู ฯลฯ ชื่อท่าแม่ไม้มวยไชยา เป็นท่าพื้นฐานสำหรับผู้ฝึกมวยต้องเรียนรู้ ได้แก่ ท่าประเภทยัด เช่น ท่ายัดตรง ท่ายัดงัด ท่ายัดดัด ท่าประเภทยศอก เช่น ท่าศอกกระทุ้ง ท่าศอกฟุ้ง ท่าศอกไชยา ท่าประเภทยเตะ เช่น ท่าเตะตัด ท่าเตะก้านคอ และท่าประเภทยกด้วย ศีรษะ เช่น ท่าโขกพสุธา ท่าโขกนาสา ฯลฯ และชื่อท่าลูกไม้มวยไชยา เป็นท่าสำหรับต่อสู้ เช่น ท่าเสือกหาง ท่าอย่างสามชุก ท่าอุปราชาดคอช้าง ฯลฯ

วิธีการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัยที่ผู้วิจัยเลือกนำมาศึกษาครั้งนี้คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-Depth Interview) การสังเกตการณ์ภาคสนาม (Field Observation) และเอกสารที่เกี่ยวข้อง การเก็บข้อมูลและการคัดเลือกข้อมูล ผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับมวยไชยา จำนวน 4 คนในฐานะบรมครูมวยและครูมวยฝึกประจำค่ายมวยภายในชุมชน อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ ค่ายมานิตย์ พรพิชิต ค่ายมวยครูสุรติ มวยไชยาอิม (ค่ายสิงห์เสรี) ค่ายมวย ศ.ศิษย์ครูศักดิ์ และค่ายมวยภายนอกชุมชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี มวยครูเกรสมวยไชยาอิมสอนศิลปะมวยไชยา ในการนำมาใช้อ้างอิงข้อมูลปฐมภูมิจากบรมครูมวยสายตรงในพื้นที่ในฐานะผู้ถือกำเนิด สืบทอดและยังคงดำรงอยู่ในถิ่นกำเนิดมวยไชยา และมีการอ้างอิงข้อมูลทุติยภูมิจากหนังสือองค์ความรู้มวยไชยาของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินงานออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) การรวบรวมชื่อท่ามวยไชยา พบคำเรียกประเภทพื้นฐานของท่ามวยไชยา ได้แก่ ชื่อท่ารำไหว้ครู ชื่อท่าแม่ไม้มวยไชยา และชื่อท่าลูกไม้มวยไชยา 2) การคัดเลือกผู้บอกภาษา ในการคัดเลือกผู้บอกภาษา ผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการเลือก คือ ผู้บอกภาษาต้องเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องชื่อท่ามวยไชยา โดยเป็นครูมวยฝึกประจำค่ายมวยภายในชุมชน (ค่ายมานิตย์ ค่ายมวยครูสุรติ ค่ายมวย ศ.ศิษย์ครูศักดิ์) และค่ายมวยภายนอกชุมชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี (มวยครูเกรสมวยไชยาอิม) 3) การสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา ก่อนการเริ่มต้นการสัมภาษณ์ ผู้บอกภาษา ผู้วิจัยแสดงเอกสารชี้แจง และเอกสารแสดงความยินยอมแก่ผู้ให้สัมภาษณ์ก่อนทำการเก็บข้อมูล เพื่อให้งานวิจัยเป็นไปตามหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยผู้บอกภาษาเป็นครูมวยที่ค่ายมวย จำนวน 4 คน 4) การทดลองปฏิบัติจริง โดยผู้วิจัยได้ทดลองเรียนมวยไชยากับครูมวย พร้อมทั้งทำท่าทางประกอบไปพร้อม ๆ กับผู้บอกภาษาหรือครูมวยด้วยในขณะสัมภาษณ์ และ 5) การเก็บข้อมูลภาพถ่ายและภาพเคลื่อนไหว (VDO) ท่ามวยไชยาด้วยกล้องถ่ายรูปและบันทึกไฟล์ข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ ได้แก่ อวัยวะพื้นฐานของท่ามวยไชยา ท่ารำไหว้ครู ท่าแม่ไม้มวยไชยา ท่าลูกไม้มวยไชยาในรูปแบบของภาพถ่าย โดยผู้ที่แสดงท่าคือนักมวย และลูกศิษย์ของครูมวยที่เป็นผู้บอกภาษา ซึ่งภาพที่บันทึกจะนำไปใช้ในการถามย้ำเพื่อความแน่ใจ และนำไปใช้อธิบายประกอบความหมายคำเรียกชื่อท่ามวยไชยา

3. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับมวยไชยาโดยตรงในพื้นที่อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ ครูมวยไชยาในพื้นที่ ผู้สืบทอดมวยไชยาสายตรงในฐานะนักมวย และปราชญ์ท้องถิ่นที่รู้เรื่องประวัติศาสตร์มวยไชยาอ่านข้อมูลและทักท้วงหรือเสนอแนะข้อมูลที่ได้มา

4. ทดลองปฏิบัติจริง เพื่อทำความเข้าใจลักษณะท่ามวยไชยา ผู้วิจัยจึงต้องทำท่าทางประกอบไปพร้อม ๆ กับผู้บอกภาษาหรือครูมวยด้วยในขณะสัมภาษณ์ ทำให้ผู้วิจัยเห็นภาพรวมของการต่อสู้ในแบบฉบับของมวยไชยาได้อย่างชัดเจนมากขึ้น พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลด้วยภาพถ่ายและภาพเคลื่อนไหว โดยผู้ที่แสดงท่าคือนักมวย และลูกศิษย์

ของครูมวยที่เป็นผู้บอกภาษา ซึ่งภาพที่บันทึกจะนำไปใช้ในการถกเถียงเพื่อความเข้าใจ และนำไปใช้อธิบายประกอบความหมายท่ามวยไชยา

ผลการวิจัย

1. โครงสร้างของคำเรียกชื่อท่ามวยไชยาตามแนววรรคศาสตร์ชาติพันธุ์ ผลจากการวิเคราะห์ชื่อท่ามวยไชยาแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ คำเรียกประเภทพื้นฐานของท่ามวยไชยา ชื่อท่าเดี่ยวมวยไชยา และชื่อท่ามวยไชยาเชิงซ้อน

ตารางที่ 1: แสดงมิติแห่งความแตกต่างของชื่อท่าเดี่ยวมวยไชยาเรื่องอวัยวะที่ใช้และส่วนของอวัยวะ

ชื่อท่าเดี่ยวมวยไชยา				
+ หมัด	+ศอก (ไชยา)	+เข่า	+เท้า (เตะ)	+ศีรษะ (โขก)
หมัดตรง	ศอกตรง	เข่าตรง	เตะตรง	โขกนาสา
หมัดคู่	ศอกตัด	เข่าตี	เตะตัด	โขกพสุธา
หมัดวัด	ศอกกลับ	เข่าเฉียง	เตะลำตัว	
หมัดเสย	ศอกพุ่ง	เข่าโค้ง	เตะก้านคอ	
	ศอกกระทิง	เข่าลอย		
	ศอกคู่			
	ศอกเสย			

จากผลการวิจัยสามารถจำแนกชื่อท่ามวยไชยาแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ คำเรียกประเภทพื้นฐานของท่ามวยไชยา ชื่อท่าเดี่ยวมวยไชยา และชื่อท่ามวยไชยาเชิงซ้อน ดังนี้

ประเภทที่ 1 คำเรียกชื่อคำเรียกประเภทพื้นฐานของท่ามวยไชยาพบ 5 คำ ได้แก่ หมัด ศอกไชยา เข่า เตะ และโขก คำเหล่านี้แตกต่างกันตามอวัยวะที่ใช้กับส่วนของอวัยวะที่ใช้ต่อสู้ และเป็นพื้นฐานของชื่อท่าเดี่ยวทั้งหมด

ประเภทที่ 2 ชื่อท่าเดี่ยวมวยไชยาที่พบมีทั้งหมด 22 ชื่อ แบ่งเป็น 5 ประเภทตามพื้นฐานของชื่อท่ามวย ดังนี้ 1) ประเภทหมัด ได้แก่ หมัดตรง หมัดคู่ หมัดวัด หมัดเสย 2) ประเภทศอกไชยา ได้แก่ ศอกตรง ศอกตัด ศอกกลับ ศอกเสย ศอกพุ่ง ศอกกระทิง ศอกคู่ 3) ประเภทเข่า ได้แก่ เข่าตรง เข่าตี เข่าเฉียง เข่าโค้ง เข่าลอย 4) ประเภทเตะ ได้แก่ เตะตรง เตะตัด เตะลำตัว เตะก้านคอ และ 5) ประเภทโขก ได้แก่ โขกนาสา และโขกพสุธา

ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของชื่อท่าเดี่ยวมวยไชยา ชื่อท่าเดี่ยวมวยไชยาแตกต่างกันด้วยมิติทางความหมาย จำนวน 4 มิติ คือ อวัยวะที่ใช้ ส่วนของอวัยวะที่ใช้เป็นอาวุธ ลักษณะของการใช้อวัยวะ และการตอบกลับของคู่ต่อสู้ ชื่อท่าเดี่ยวทั้ง 5 ประเภทมีความแตกต่างที่อวัยวะที่ใช้และส่วนของอวัยวะที่ใช้เป็นอาวุธ เช่น อวัยวะที่ใช้ เช่น หมัดตรง หมัดวัด หมัดวัด และหมัดเสย ใช้หมัด ศอกคู่ ศอกหน้า ศอกตัด ศอกพุ่ง ศอกกระทิง ศอกกลับ ใช้ศอก เข่าลอย เข่าตรง เข่ากระทิง และเข่าเฉียง ใช้เข่า เตะตรง เตะตัด เตะเฉียง และเตะก้านคอ ใช้เตะ โขกนาสา โขกพสุธา ใช้โขก เป็นต้น

ส่วนวิถีของอวัยวะที่ใช้เป็นอาวุธช่วยทำให้ความหมายของชื่อท่าเดี่ยวแต่ละท่าแตกต่างกัน เช่น หมัดวัด ศอกตัด ศอกทัดมาลา เข่าเฉียง และเตะเฉียง เคลื่อนที่โค้งเข้าหาจุดปะทะด้านข้าง ส่วนหมัดวัด หมัดเสย ศอกวัด ศอกกลับ เข่าลอย เข่ากระทิง เข่าเฉียง เตะตัด และเตะก้านคอ เคลื่อนที่แบบไม่โค้งเข้าหาจุดปะทะด้านข้าง ในขณะที่หมัดวัด หมัดเสย ศอกวัด ศอกกลับ เข่าลอย เข่ากระทิง เข่าเฉียง เตะตัด และเตะก้านคอ เคลื่อนที่ขึ้นไปหาจุดปะทะด้านบน และศอกคู่ และศอกหน้า เคลื่อนที่ลงไปหาจุดปะทะด้านล่าง

นอกจากนี้ลักษณะของการใช้อวัยวะทำให้เกิดความแตกต่างทางความหมายของชื่อท่าเดี่ยวของมวยไชยาทั้ง 5 ประเภท เช่น 1) ชื่อท่าเดี่ยวประเภทหมัด เช่น หมัดตรง หมัดวัด และหมัดวัด ใช้แขนในการตั้งหลักเกร็งเพื่อใช้ในการออกแรงชก แต่หมัดเสย ไม่ใช้แขนในการตั้งหลักเกร็งเพื่อใช้ในการออกแรงชก ส่วนหมัดวัด หมัดวัด และหมัดเสย ใช้หมัดในลักษณะหงายหมัดขึ้น ในการกำหมัดเพื่อการออกแรงชก แต่หมัดตรง ใช้หมัดในลักษณะบิดแขนลง ซึ่งเป็น

ลักษณะเด่นที่พบในทำเดี่ยวเพียงทำเดี่ยวเท่านั้น 2) ชื่อทำเดี่ยวประเภทเข้า เท้า และศีรษะ เช่น สอกไชยา สอกกลับ สอกพุ่ง สอกกระทุ้ง เข้าเฉียง เข้ากระทุ้ง เข้าลอย เข้าเฉียง เตะตัดและ เตะก้านคอ โขกพสุธาใช้การพุ่งขึ้นเมื่อปะทะกับคู่ต่อสู้ แต่เข้าตรง เตะตรง และเตะเฉียง โขกนาสา ใช้การพุ่งลงเมื่อปะทะกับคู่ต่อสู้แต่เป็นแนวนอน ตรงหรือเฉียงเมื่อปะทะกับคู่ต่อสู้

การตอบกลับของคู่ต่อสู้ เป็นอีกวิธีที่ทำให้ทำเดี่ยวบางชื่อแตกต่างจากชื่อทำเดี่ยวอื่น ๆ ด้วย สามารถแบ่งได้เป็น 2 วิธี เช่น วิธีที่ 1 เมื่อคู่ต่อสู้รุกเข้าหาในระยะประชิด มวยไชยาจะใช้ทำสอกพุ่ง สอกทัดมาลา สอกจัด สอกหน้า สอกตัด สอกกลับ ในขณะที่คู่ต่อสู้ไม่ได้รุกเข้าหาในระยะประชิดตัวปะทะเป้าหมายแล้ว มวยไชยาจะใช้ สอกกระทุ้ง สอกคู่ วิธีที่ 2 การโน้มตัวคู่ต่อสู้ เช่น ผู้ชกจะต้องโน้มตัวคู่ต่อสู้ลงมาเพื่อปะทะอาวุธประเภทเข้า ได้แก่ เข้ากระทุ้งและเข้าเฉียง แต่หากผู้ชกไม่ต้องการโน้มตัวคู่ต่อสู้ลงมาเพื่อปะทะอาวุธ มวยไชยาจะใช้ทำเข้าลอยและเข้าตรง

ประเภทที่ 3 ชื่อท่ามวยเชิงซ้อนที่พบทั้งหมดมี 50 ชื่อ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ชื่อท่ามวยไหว้ครู 11 ชื่อ เช่น เทพพนม ปฐม พรหมสี่หน้า เทพนรินทร์ นกยูงพื่อนทาง นารายณ์ขว้างจักร พยัคฆ์ล้อมวง อย่างสามชุก คุมเชิงครุ ดุติสกร พื่อนลองเชิง และชื่อท่ามวยไชยา 39 ชื่อ เช่น จระเข้พาดหาง ปักขาแหวกวัง กาจิกไข่ งูไล่ตุ๊กแก อินทราขว้างจักร อิเหนาแทงกริช นาคมุดบาดาล นาคาสลัดหาง เกรกวาดลาน กิรลีเล่นน้ำ มอญยันหลัก สลับฟันปลา หักวงไอยรา ยกอย่างสามชุก เสือลากหาง ฤษีบิดยา บาทาลูกพัคตร์ กวางเหลียวหลัง ไอยราพาดเศียร ยกเขาพระสุเมรุ ชะแมค้ำเสา หนุมานถวายนวทนต์ หงส์ปักหลัก ผ่ากลางหม่อม พระรามโก่งศร ปักลูกทอย หนุมานเหยียบลงกา เราว่านเสยงา ทัดมาลา กุมภัณฑ์พุ่งหอก ง่างค้อไอยรา ปิดทวาร อุปราชขาดคอช้าง พาลีข้ามทวีป พยัคฆ์ข้ามห้วย วิรุฬหกกลับ ตาเถรค้ำฝัก ดับขวาลา ขุนยักษ์จับลิ้ง เป็นต้น

ตารางที่ 2: มิติแห่งความแตกต่างของชื่อท่ามวยไชยา

ท่ามวยไชยา (ท่าแม่ไม้มวยไชยา การรุกและการต่อสู้)	
1. จระเข้พาดหาง (เข้าเฉียง, คอ)	18. ไอยราพาดเศียร (เตะก้านคอ, ศีรษะ)
2. ปักขาแหวกวัง (สอกเสย, คอ)	19. ชะแมค้ำเสา (หมัดตรง, ใบหน้า)
3. กาจิกไข่ (หมัดตวัด, ใบหน้า)	20. หนุมานถวายนวทนต์ (หมัดคู่, คาง)
4. งูไล่ตุ๊กแก (หมัดตรง, ศีรษะ)	21. พระรามโก่งศร (สอกตัด, เข้าเฉียง, ศีรษะ, ลำตัว)
5. อินทราขว้างจักร (หมัดตวัด, ศีรษะ)	22. เราว่านเสยงา (หมัดเสย, คาง)
6. อิเหนาแทงกริช (หมัดตรง, ท้อง)	23. ทัดมาลา (สอกเสย, คาง)
7. นาคมุดบาดาน (เตะตรง, ขา)	24. กุมภัณฑ์พุ่งหอก (เข้าลอย, หน้าอก)
8. นาคาสลัดหาง (เตะลำตัว, ลำตัว)	25. ง่างค้อไอยรา (เข้าโค้ง, หน้าผาก)
9. เกรกวาดลาน (เตะตัด, ขา)	26. ปิดทวาร (เตะตรง, ก้น)
10. กิรลีเล่นน้ำ (เตะก้านคอ, คอ)	27. อุปราชขาดคอช้าง (เตะก้านคอ, คอ)
ท่ามวยไชยา (ท่าแม่ไม้มวยไชยา การรุกและการต่อสู้)	
11. มอญยันหลัก (เตะตรง, ท้อง)	28. พาลีข้ามทวีป (เตะลำตัว, ลำตัว)
12. สลับฟันปลา (สอกตัด, ท้อง)	29. พยัคฆ์ข้ามห้วย (เตะตัด, ขา)
13. หักวงไอยรา (สอกพุ่ง, ขา)	30. วิรุฬหกกลับ (เตะตรง, ขาอ่อน)
14. อย่างสามชุก/ (หมัดตรง, เข้าตรง, คอ)	31. ตาเถรค้ำฝัก (หมัดตวัด, ใบหน้า)
15. ฤษีบิดยา (สอกพุ่ง, ศีรษะ)	32. ดับขวาลา (หมัดตรง, ใบหน้า)
16. บาทาลูกพัคตร์ (เตะตรง, คอ)	33. ขุนยักษ์จับลิ้ง (หมัดตรง, ศีรษะ)
17. กวางเหลียวหลัง (เตะตัด, ท้อง)	34. เกรกวาดลาน (เตะตัด, ขา)
	35. พาลีข้ามทวีป (เตะลำตัว, ลำตัว)
ท่ามวยไชยา (ท่าลูกไม้มวยไชยา การรับและการต่อสู้)	
1. เสือลากหาง (ทุ่ม ทับ จับ หัก)	3. ปักลูกทอย (สอกตรงทั้ง 2 ข้าง, ขาอ่อน)
(รุกและรับ เตะตรง, หมัดตรง, สอกตรง, ทุ่มทั้งตัว และหักแขน)	

2. ยกเขาพระสุเมรุ (หมัดเสย, เข้าตรง, ขา)

4. ผ่ากลางหม่อม (ศอกตรงทั้ง 2 ข้าง, ศีรษะ)

ผลการวิเคราะห์ความหมายของชื่อท่ามวยไชยา พบว่า ชื่อท่าเชิงซ้อนมีมิติแห่งความแตกต่างทางความหมายจำนวน 4 ประเภท คือ ท่าแม่ไม้ การรุก-การรับในการต่อสู้ ท่าลูกไม้ และท่าเฉพาะมวยไชยา

ประเภทที่ 1 ท่าแม่ไม้มวยไชยาที่ใช้ท่าเดียวสัมพันธ์กับการต่อสู้ เช่น ชะแมค้ำเสา ใช้ท่าหมัดตรงปะทะใบหน้า หนุมานถวยแหวน ใช้ท่าหมัดคู่ปะทะคาง กาจิกไข่และตาแตรค้ำฝัก ใช้ท่าหมัดดัดวัดปะทะใบหน้า เอรารวินเสงา ใช้ท่าหมัดเสยปะทะคาง สลับฟันปลาและกวางเหลียวหลัง ใช้ท่าศอกดัดปะทะท้อง ปักขาแหวกกรัง ใช้ท่าศอกเสยปะทะคอ ฤชียบดยา ใช้ท่าศอกพุ่งปะทะศีรษะ ง่างคอไอยรา ใช้ท่าเข้าโค้งปะทะหน้าผาก เกรกวาดลาน ใช้ท่าเตะตัดปะทะขา พยัคฆ์ข้ามห้วย ใช้ท่าเตะตัดปะทะขา นาคาสลัดหางและพาลีข้ามทวีป ใช้ท่าเตะลำตัวปะทะลำตัว กิรินเล่นน้ำ ใช้ท่าเตะก้นคอปะทะคอ เป็นต้น

ประเภทที่ 2 การรุก-การรับในการต่อสู้เป็นอีกมิติที่ทำให้ความหมายของชื่อท่าเชิงซ้อนมวยไชยาต่างกันได้แก่ ท่าเชิงซ้อนมวยไชยาจะมีทั้งที่ใช้ในการรุกท่าเดียว เช่น ปักขาแหวกกรัง ใช้ท่าศอกเสยปะทะคอ นาคุมดาบาดานใช้ท่าเตะตรงปะทะขา นาคาสลัดหางใช้ท่าเตะลำตัวปะทะลำตัว เกรกวาดลานใช้ท่าเตะตัดปะทะขา กิรินเล่นน้ำใช้ท่าเตะก้นคอปะทะคอ ไอยราพาดเศียรใช้ท่าเตะก้นคอปะทะศีรษะ หนุมานถวยแหวนใช้ท่าหมัดคู่ปะทะคาง เอรารวินเสงาใช้ท่าหมัดเสยปะทะคาง ทัดมาลา ใช้ท่าศอกเสยปะทะคาง กุมภันท์พุ่งหอกใช้ท่าเข้าลอยปะทะหน้าอก ง่างคอไอยรา ใช้ท่าเข้าโค้งปะทะหน้าผาก ปิดทวารใช้ท่าเตะตรงปะทะก้น อุปราชาดคองช้างใช้ท่าเตะก้นคอปะทะคอ พาลีข้ามทวีป ใช้ท่าเตะลำตัวปะทะลำตัว เป็นต้น รุกหลายท่า เช่น พระรามโก่งศร ใช้ท่าศอกดัด เข้าเฉียงปะทะศีรษะ และลำตัวอย่างสามขุม ใช้ท่าหมัดตรง เข้าตรงปะทะคอ เป็นต้น ส่วนท่าเชิงซ้อนมวยไชยาที่ใช้ในการรับ ยกเขาพระสุเมรุใช้ในการรับท่าเตะกลับหลัง ปักลูกทอย ใช้ในการรับเตะลำตัว เป็นต้น และท่าเชิงซ้อนมวยไชยาที่ใช้ทั้งการรุกและการรับ เช่น หงส์ปีกหัก รุกและรับใช้ท่าศอกดัดปะทะหน้าอก หนุมานเหยียบบลกา รุกและรับใช้ท่าศอกตรงปะทะศีรษะ เสือลากหาง หุ้ม หับ จับ หัก ใช้ท่าเตะตรง หมัดตรง และศอกตรงทั้งตัวและหักแขน เป็นต้น

ประเภทที่ 3 ท่าลูกไม้มวยไชยาต้องผ่านการฝึกหัดท่าแม่ไม้มวยไชยาก่อนจึงจะฝึกท่าลูกไม้มวยไชยาได้ ทำให้ท่าลูกไม้มวยไชยาแยกย่อยมาจากท่าแม่ไม้มวยไชยาและมีความรุนแรงขึ้น การใช้วียะคุ การกระโดด การเหยียบคู่ต่อสู้แล้วท่าท่าเดียว เช่น ง่างคอไอยรา ใช้ท่าเข้าโค้งและมีมือทั้งสองข้างกดหัวคู่ต่อสู้ พยัคฆ์ข้ามห้วย ใช้ท่าเตะตัดและมีมือจับคู่ต่อสู้ เสือลากหาง ใช้การ “หุ้ม หับ จับ หัก” คู่ต่อสู้จนได้รับชัยชนะ จากการที่นายปล้อง จำนวนค์ทองแข่งขันมวยหน้าพระที่นั่งฯ ที่ท้องสนามหลวง จนได้รับการอวยยศเป็นถึง “หมื่นมวยมีชื่อ” ส่งผลให้มวยไชยากลายเป็น “เมืองมวย” และกลายเป็นท้าวสัญลักษณ์ของมวยไชยา ใช้วิธีการผสมผสานเข้าหุ้มคู่ต่อสู้ด้วยท่าเตะตรง หมัดตรง และศอกตรงเข้าหุ้มตัวและหักแขนคู่ต่อสู้ ยกเขาพระสุเมรุ ใช้ท่าหมัดเสยและเข้าตรงปะทะคู่ต่อสู้ที่ขา หนุมานเหยียบบลกา ใช้ท่าศอกตรงแต่เป็นการกระโดดปะทะคู่ต่อสู้ที่ศีรษะ ผ่ากลางหม่อม ใช้ท่าศอกตรงด้วยแขนทั้ง 2 ข้างแต่เป็นการกระโดดปะทะคู่ต่อสู้ที่ศีรษะ

ประเภทที่ 4 ท่าเฉพาะของมวยไชยาทำให้ความหมายของชื่อท่ามวยไชยาเชิงซ้อนแตกต่างแต่ใช้ชื่อท่าเฉพาะแทนท่าเดียวมวยไชยา เช่น ทัดมาลา ใช้แทนศอกเสย กาจิกไข่ ใช้แทนหมัดดัด นาคาสลัดหาง ใช้แทนเตะลำตัว บาทาลูกปัก ใช้แทนเตะตรง หนุมานถวยแหวน ใช้แทนหมัดคู่ เอรารวินเสงา ใช้แทนหมัดเสย อุปราชาดคองช้าง ใช้แทนเตะก้นคอ

ผลการวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกพื้นฐานของท่ามวยไชยา ท่าเดียวมวยไชยา และท่ามวยไชยาเชิงซ้อนแสดงให้เห็นภาพรวมของการต่อสู้ในแบบฉบับของท่ามวยไชยา โดยการนำอวัยวะหมัด เท้า เข่า ศอก และศีรษะ มาใช้ในการออกอาวุธหมัด เตะ เข่า ศอกไชยา และโขก ที่แสดงให้เห็นในการประยุกต์ใช้ท่าเดียวและท่าเชิงซ้อนมวยไชยาในการรุก-รับ และทั้งรุกรับในเวลาเดียวกัน ดังนั้นจะเห็นได้ว่ามวยไชยาเป็นมวยรุกในการต่อสู้หรือใช้หลัก 4 ป. คือ “ป้อง ปิด ปิด เปิด” ขอให้ผู้ออกอาวุธแก่ทางมวยอย่างว่องไว

2. ศึกษาความเชื่อ ค่านิยมที่ได้จากการศึกษาท่ามวยไชยา

จากการวิเคราะห์ชื่อท่าทั้ง 3 ประเภทผู้วิจัยพบท่ามวยไชยาแสดงให้เห็นว่าคนไทยมีวิถีชีวิตในด้านความเชื่อและค่านิยม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ความเชื่อที่ได้จากการศึกษาท่ามวยไชยา ดังจะอธิบายต่อไปนี้

2.1.1 ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ตามคำบอกเล่าตำนานมวยไชยา สืบเชื้อสายมาจากพ่อท่านมาทราบแต่เพียงว่าท่านเป็นครูมวยใหญ่จากกรุงเทพมหานคร บ้างก็ว่าท่านเป็นขุนศึก แม่ทัพแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ในช่วงพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวตอนปลาย รัชกาลที่ 3 ท่านเชี่ยวชาญวิชาการต่อสู้และมีวิชาอาคมแก่กล้า พ่อท่านมาประจำอยู่ที่วัดทุ่งจับช้าง และได้ถ่ายทอดวิชามวยให้ไว้แก่ชาวไชยาจนได้ชื่อว่าเมืองมวย อาจกล่าวได้ว่าวัดทุ่งจับช้างถือเป็นต้นกำเนิดมวยไชยา บรรจุศพของพ่อท่านมาและเป็นที่เคารพนับถือแก่นักมวยไชยาที่ปรารถนาความสวัสดิ์มีชัย และประชาชนเดินทางไปกราบไหว้ หากสมความปรารถนาต้องแสดงมวยไชยาแก่บ้น ด้วยท่าหมัดเท้า เข่า ศอก และศีรษะและท่าไหว้ครู ได้แก่ ท่าพรหมสี่หน้า สะท่อนให้เห็นความเชื่อในพระพรหมสี่หน้าให้ช่วยประทานพรและคลันดาลให้พบความสมหวังในสิ่งที่ปรารถนา ท่าเทพพนม และท่าเทพนิมิต สะท่อนให้เห็นความเชื่อเกี่ยวกับเทพหรือเทวดาสี่ศักดิ์สิทธิ์ ท่าคุมเชิงครู สะท่อนให้เห็นการคารวะ ระลึกถึงพระคุณของครูบาอาจารย์ที่ฝึกหัดวิชามวยจนเกิดความชำนาญ โดยร่ายมวยหน้าเจดีย์บรรจุอัฐิพ่อท่านมา วัดทุ่งจับช้าง ตำบลพุมเรียง อำเภอยาใจจังหวัดสุราษฎร์ธานี

2.2 ค่านิยมที่ได้จากการศึกษาท่ามวยไชยา แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังจะอธิบายต่อไปนี้

2.2.1 ค่านิยมในการอนุรักษ์ความเป็นไทย ในอดีตคนไทยรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับศาสนาผ่านรูปแบบของงานวรรณกรรมและวรรณคดี โดยเฉพาะการนำวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์และอิเหนามาใช้ในการตั้งชื่อ พบว่าวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์เนื้อหาส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการรบผ่านตัวละครอย่างหนุมานและพระรามที่คนไชยาเปรียบท่ามวยไว้ 3 ท่า ได้แก่ ท่าหนุมานถวายแหวน ท่าพระรามโก่งศร ท่าหนุมานเหยียบบลกา ส่วนวรรณคดีเรื่องอิเหนาตัวละครอิเหนาเก่งเรื่องศึกสงคราม คนไชยาเปรียบท่ามวยไว้ 1 ชื่อ คือ ท่าอิเหนาแทงกริช

2.2.2 ค่านิยมเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งมีชีวิตทุกชนิดอยู่ร่วมกันในสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ ได้แก่ พืชพันธุ์ธรรมชาติ สัตว์ ทำให้คนไทยเกิดความผูกพันกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิต คนไชยาจึงมีการเปรียบท่ามวยไชยาที่มีความหมายถึงสัตว์ประเภทต่าง ๆ ไว้ 14 ชื่อ ได้แก่ ท่าเอราวัณเสงา ท่าว่างค้อไอยรา ท่าขุนยักษ์จับลิง ท่าวิรุฬหกกลับ ท่าพาลีข้ามทวีป ท่าอุปราชาดคอช้าง ท่ากากจิกไข่ ท่าจระเข้พาดหาง ท่างูไล่ตุ๊กแก ท่านาครคุดบาดาน ท่านาคราสลัดหาง ท่าสลับฟันปลา ท่าเสือลากหาง ท่ากวางเหลียว

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

ประเด็นที่ 1 การศึกษาโครงสร้างของคำเรียกชื่อท่ามวยไชยา

ผลการวิเคราะห์โครงสร้างคำเรียกชื่อท่ามวยไชยาตามแนววรรคศาสตร์ชาติพันธุ์ เป็นการศึกษาความหมายของคำเรียกกระบวนท่าที่ใช้ในการต่อสู้ด้วยท่ามวยไชยาอย่างเป็นระบบและครอบคลุมทุกองค์ประกอบตั้งแต่ชื่อท่ารำไหว้ครู คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับท่ามวยพื้นฐาน ไปจนถึงท่ามวยประยุกต์ใช้ในการต่อสู้ และยังสะท้อนให้เห็นระบบความเชื่อและค่านิยมของมนุษย์ในกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ แตกต่างจากการศึกษาของปิยลักษณ์ อุปนิสาร (2549) งานวิจัยเรื่องการศึกษาชื่อท่ามวยไทยตามแนววรรคศาสตร์ชาติพันธุ์ ศึกษาเฉพาะระบบการใช้วาระพื้นฐาน ระบบการออกอาวุธ และระบบการต่อสู้ด้วยท่ามวยไทย นำมาเปรียบเทียบกับเห็นความเหมือนและความแตกต่างของระบบท่ามวย ผู้วิจัยพบว่าบางคำศัพท์ชื่อท่ามวยไทยซ้ำคำเรียกกับท่ามวยไชยา แต่แตกต่างในแง่ของความหมายของชื่อท่ามวยดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ชื่อคำเรียกประเภทพื้นฐานของท่ามวยไชยาพบ 5 คำ ได้แก่ หมัด ศอก ไชยา เข่า เตะ และโขก แตกต่างจากคำเรียกพื้นฐานของท่ามวยไทย ได้แก่ หมัด ศอก เข่า เตะ และถีบ

1.2 ชื่อท่าเดียวมวยไชยา ในงานการศึกษาพบว่ามามีบางคำเรียกชื่อท่าเดียวมวยไชยาซ้ำกับชื่อท่ามวยไทย จำนวน 9 ชื่อ ได้แก่ ท่าหมัดตรง ท่าหมัดเสย ท่าศอกกลับ ท่าศอกกระทิง ท่าเข่าตรง ท่าเข่าเฉียง ท่าเข่าโค้ง ท่าเข่าลอย และท่าเตะตัด แต่จากการศึกษาพบความหมายของชื่อท่าเดียวมวยไชยาแตกต่างจากชื่อท่ามวยไทย กล่าวคือ ประการที่หนึ่ง ท่าหมัดตรง มวยไทยเริ่มจากท่าจดมวย จากนั้นผู้ชกจะชกหมัดข้างที่ถนัดหรือหมัดหลังในลักษณะคว่ำหมัดไปจนสุดแขนตรงเข้าหาคู่ต่อสู้ โดยให้หมัดชนกับไหล่แตกต่างจากท่ามวยไชยาตรงที่ผู้ชกจะชกหมัด

ข้างที่ถนัดในลักษณะคว่ำหมัดจนสุดแขน มืออีกข้างหนึ่งจับขาของคู่ต่อสู้ไว้ด้วย ประการที่สอง ท่าหมัดเสยมวยไทยเริ่มจากท่าจมมวย จากนั้นจึงขมหมัดข้างใดก็ได้จากด้านล่างขึ้นไปยังจุดปะทะของคู่ต่อสู้ด้านบน คือ ปลายคาง ในลักษณะหงายหมัดโดยการงอข้อศอกข้างไว้หรือเหยียดแขนตรงในภายหลังก็ได้ แตกต่างจากท่ามวยไชยาตรงที่ผู้ชกจะใช้หมัดตัวด้วยการใช้หมัดทั้ง 2 ข้างในการการออกอาวุธใช้หมัดจากด้านล่างเสยขึ้นด้านบนโดยเปิดท่อนแขนหงายหมัดขึ้นเกร็งแขนและกำหมัดให้แน่น ส่งหมัดด้วยแรงส่งจากเท้า บิดตะโพกและกระดูกไหลปะทะบริเวณปลายคางและลิ้นปี่ ประการที่สาม ท่าศอกกลับ มวยไทยเริ่มจากใช้ศอกที่ถนัดหรือศอกหลังเสมอ จากนั้นหมุนตัวเพื่อหันหลังให้คู่ต่อสู้ แล้วเหวี่ยงศอกจากด้านหน้าอ้อมไปหาคู่ต่อสู้ที่อยู่ด้านหลัง ศอกอีกข้างปล่อยหมัด แตกต่างจากท่ามวยไชยาตรงที่ผู้ชกจะยืนเท้าหน้าเป็นหลัก พร้อมกับหมุนลำตัวไปให้ได้ครึ่งวงกลม พร้อมกับยกข้อศอกขึ้นระดับคาง เกร็งแขนส่งแรงจากหัวไหล่กระชากศอกเฉียงขึ้นเป้าหมายคือปลายคาง ส่วนมืออีกข้างต้องแนบไว้ที่คางอย่าปลดหมัด ประการที่สี่ ท่าศอกกระทุ้ง มวยไทยเริ่มจากการยกศอกให้อยู่ในแนวตั้งแล้วเหวี่ยงจากด้านหน้าไปกระแทกเป้าหมายด้านหลัง โดยจะเหวี่ยงศอกที่อยู่ด้านหลังหรือศอกที่อยู่ด้านหลังก็ได้ และต้องก้าวเท้าไปด้านหลังด้วยเพื่อทรงตัวด้วยเท้าข้างเดียวกับศอกที่ใช้ด้วย แตกต่างจากท่ามวยไชยาตรงที่ผู้ชกจะยกศอกไปด้านหลังเท่านั้น พร้อมกับยกเท้าไปด้านหลังด้วยเท้าข้างเดียวกับศอก

ประการที่ห้า ท่าเข้าตรง มวยไทยเริ่มต้นจากหัวเข่าจะตั้งตรงและสามารถใช้เข้าหน้าหรือเข้าหลังก็ได้ จากนั้นงอเข่าข้างใดข้างหนึ่งขึ้นมาด้านหน้าเป็นเส้นตรงพร้อมกับดึงแขนทั้ง 2 ข้างลงมาเหมือนกับการใช้มือโน้มคอกคู่ต่อสู้ แตกต่างจากท่ามวยไชยาตรงที่ผู้ชกจะใช้เฉพาะหัวเข่าหน้าตั้งตรง จากนั้นงอเข่าข้างใดข้างหนึ่งขึ้นมาด้านหน้าเป็นเส้นตรงพร้อมกับใช้หมัดตรงข้างเดียวกับเข่าที่ใช้ ประการที่หก ท่าเข้าเฉียง มวยไทยเริ่มจากการยกเข่าในแนวตั้ง จากนั้นเหวี่ยงเข่าขึ้นไปด้านข้างก่อนแล้วจึงเหวี่ยงเป็นเส้นโค้งเข้ามาที่ด้านข้างของคู่ต่อสู้ เมื่อเหวี่ยงเข่าขึ้นมาแล้วลักษณะการเคลื่อนที่ของเข่าจะเป็นเส้นโค้งเข้าหาเป้าหมาย แตกต่างจากท่ามวยไชยาตรงที่ผู้ชกจะรวบคอกคู่ต่อสู้หรือรวบได้แขนเหวี่ยงเข่าออกจากด้านข้างปะทะที่ชายโครง ต้นขา โดยอาศัยแรงเหวี่ยงจากการบิดตะโพก ยกเข่าขึ้นเหวี่ยงจะเกือบขนานกับพื้น อาศัยเท้าหลังยันพื้นเป็นแนวส่ง ประการที่เจ็ด ท่าเข้าโค้ง มวยไทยเริ่มต้นจากไม่ต้องยกแขนทั้ง 2 ข้างขึ้น และสามารถเข้าหรือเข้าหลังก็ได้โดยยืนในท่าจมมวย ให้เริ่มจากการยกเข่าในแนวนอน จากนั้นเหวี่ยงเข่าขึ้นไปด้านข้างลักษณะของสะโพกตรงไม่คว่ำ แล้วเหวี่ยงเข่าอ้อมไปยังจุดปะทะด้านหลังแบบคว่ำสะโพก การเคลื่อนที่ของเข่าเป็นเส้นโค้งลงมาที่เป้าหมายเพื่อกดให้คู่ต่อสู้ล้มลง แตกต่างจากท่ามวยไชยาตรงที่ผู้ชกจะยกแขนข้างเดียวกับเข่าหน้าเท่านั้น เริ่มจากการยกเข่าในแนวนอน จากนั้นเหวี่ยงเข่าขึ้นไปด้านข้างลักษณะคว่ำสะโพก ใช้มือกดศีรษะของคู่ต่อสู้ล้มลงมาที่เข่า ประการที่แปด ท่าเขาลอย ใช้ในกรณีคู่ต่อสู้อยู่ในระยะห่างจากผู้ชกมาก มวยไทยเริ่มต้นยืนท่าจมมวย ผู้ชกต้องอาศัยการวิ่งแล้วกระโดดลอยตัวในอากาศพร้อมกับยกเข่าในแนวตั้งไปกระแทกที่เป้าหมาย แตกต่างจากท่ามวยไชยาตรงที่ผู้ชกจะวิ่งกระโดดลอยตัวในอากาศพร้อมกับยกเข่าเฉียงออกจากลำตัวไปกระแทกคู่ต่อสู้ และประการที่เก้า ท่าเตะตัด มวยไทยสามารถทำได้ 3 ระดับ คือ ปลายเท้าต่ำกว่าโคนขา ปลายเท้าเท่ากับโคนขา และปลายเท้าสูงกว่าโคนขาทุกระดับเริ่มจากท่าจมมวยในการเตะสามารถใช้ขาหน้าหรือขาหลังก็ได้ แต่ผู้ชกจะต้องเหวี่ยงแขนด้านตรงข้ามกับขาที่เตะขึ้นมาป้องกันใบหน้าและต้องเตะแฉ่งตะโพกไปในทิศทางตรงกันข้ามกับขาที่ใช้เตะด้วย แตกต่างจากท่ามวยไชยาตรงที่ผู้ชกจะจะใช้หมัดตรงข้างเดียวกับขาที่เตะ

1.3 ชื่อท่ามวยเชิงซ้อน จำนวน 50 ชื่อ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ประกอบด้วย ชื่อท่ามวยไหว้ครู 11 ชื่อและชื่อท่ามวยไชยา 39 ชื่อ ผู้วิจัยพบว่า คำเรียกชื่อท่ามวยไชยามีคำซ้ำกับชื่อท่ามวยไทย จำนวน 12 ชื่อ ได้แก่ ท่าจะเข้พาดหาง สลับฟันปลา เกรกวาดลาน มอญยันหลัก อิเหนาแทงกริช กวางเหลียวหลัง หนุมานถวายนางพางหงส์ปีกหัก ปีกลูกทอย หนุมานเหยียบบลกา เอราวินเสยงา และดาเถรคำฟัก ทั้งนี้แต่จากการศึกษาพบความหมายของชื่อท่ามวยไชยาเชิงซ้อนแตกต่างจากชื่อท่ามวยไทย กล่าวคือ ประการที่หนึ่ง ท่าจะเข้พาดหาง มวยไทยที่ผู้ชกใช้การรูกด้วยท่าเตะเหวี่ยงหลังที่หน้าอก แตกต่างจากท่ามวยไชยาตรงที่ผู้ชกใช้ท่าเตะเหวี่ยงหลังที่คอของคู่ต่อสู้ ประการที่สอง ท่าสลับฟันปลา มวยไทยที่ผู้ชกใช้ท่าหมัดในการปิดหมัดคู่ต่อสู้สลับไปมาทั้งทางซ้ายและขวาเหมือนกับเอียงไปมาของฟันปลา แตกต่างจากท่ามวยไชยาตรงที่ผู้ชกใช้ศอกฟันไปที่ท้องของคู่ต่อสู้ ประการที่สาม ท่าเกรกวาดลาน มวยไทยใช้ในกรณีผู้ชกต้องการรูกด้วยเท้าเพียงข้างเดียวด้วยท่าเตะตัดที่ข้อเท้าด้านล่างของคู่ต่อสู้ แตกต่างจากท่ามวยไชยาตรงที่ผู้ชกใช้เท้าทั้ง 2 ข้าง โดยเท้าด้านล่างใช้ท่าเตะตัดที่ข้อเท้าของคู่ต่อสู้ และผู้ชกใช้มือจับเท้าด้านบนอีกข้างของคู่ต่อสู้เพื่อให้อีกฝ่ายพลั้งพลั่ว ประการที่สี่ ท่ามอญยันหลัก มวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วยการทำท่าถีบ

ตรง ด้วยเท้าด้านเดียวกันกับหมัดของคู่ต่อสู้เข้าปะทะที่ท้อง แตกต่างจากท่ามวยไชยาตรงที่ผู้ชกใช้ในการรุกถีบขาหลัง ประการที่ห้า ท่าอิเหนาแทงกริช มวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วยการเปิดหมัดขึ้นด้านบนด้วยหมัดด้านตรงข้ามกับหมัดของคู่ต่อสู้ จากนั้นใช้ศอกหนึ่งท่าทำศอกตัดเข้าปะทะที่หน้าอกของคู่ต่อสู้ แตกต่างจากท่ามวยไชยาตรงที่ผู้ชกใช้ในการรุกท่าหมัดต่อไปที่ท้องของคู่ต่อสู้ ประการที่หก ท่าวางเหลียวหลัง มวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรุกด้วยท่าถีบหลังที่ท้อง แตกต่างจากท่ามวยไชยาตรงที่ผู้ชกใช้ในการรุกด้วยท่าถีบหน้าท้องของคู่ต่อสู้

ประการที่เจ็ด ท่าหนุมานถวายนวชน มวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วยการย่อตัวหลบหมัดแล้วทำท่าหมัดเสยแบบพลิกพลาง คือ ใช้หมัดทั้งสองข้างปะทะเข้าที่ใต้คางของคู่ต่อสู้ แตกต่างจากท่ามวยไชยาตรงที่ผู้ชกใช้ในการรุกคู่ต่อสู้ด้วยการทำท่าหมัดคู่ปะทะเข้าที่ใต้คางของคู่ต่อสู้ ประการที่แปด ท่าหงส์ปีกหัก มวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วยการใช้แขนด้านตรงข้ามกับหมัดของคู่ต่อสู้ปิดหมัดออกวงนอกแล้วจึงทำท่าศอกกลับลงที่หัวไหล่หรือข้อพับแขนของคู่ต่อสู้ด้วยศอกอีกข้างหนึ่ง แตกต่างจากท่ามวยไชยาตรงที่ผู้ชกใช้ในการรุกและรับด้วยหมัดแล้วตามด้วยท่าศอกตัดกลับลงที่คางของคู่ต่อสู้ ประการที่เก้า ท่าปากลูกทอย มวยไทยที่ผู้ชกใช้ในการรับท่าเตะเฉียงของคู่ต่อสู้ด้วยท่าศอกกลับแบบพลิกแพลง โดยใช้ศอกคู่ปะทะที่แข็งด้านข้างของขาที่คู่ต่อสู้ใช้เตะ แตกต่างจากท่ามวยไชยาตรงที่ผู้ชกใช้ในการรับด้วยศอกทั้งสองข้างปะทะที่ขาอ่อนของคู่ต่อสู้ ประการที่สิบ ท่าหนุมานเหยียบลงกา มวยไทยใช้ในการรุก โดยผู้ชกจะจู่โจมด้วยการกระโดดขึ้นเหยียบไหล่คู่ต่อสู้ด้วยขาข้างหนึ่ง พร้อมกับทำท่าพลิกแพลง คือ ใช้ศอกด้านตรงข้ามกับขาที่เหยียบทำท่า ศอกกลับลงที่กลางกระหม่อมของคู่ต่อสู้ แตกต่างจากท่ามวยไชยาตรงที่ผู้ชกใช้ในการรุกและรับด้วยศอกไชยาเคลื่อนที่สู่ด้านบนบริเวณศีรษะเพื่อทำร้ายคู่ต่อสู้ ขณะเดียวกันขาอีกข้างก็เตะไปยังบริเวณลำคอของคู่ต่อสู้ ประการที่สิบเอ็ด ท่าเอราวัณเสยงา มวยไทยใช้ในกรณีผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ ด้วยการให้หมัดด้านตรงข้ามกับหมัดของคู่ต่อสู้เปิดหมัดขึ้นด้านบนแล้วจึงทำท่าหมัดเสยเข้าใต้คางด้วยหมัดอีกข้างหนึ่ง แตกต่างจากท่ามวยไชยาตรงที่ผู้ชกใช้ในการรุก ด้วยการให้หมัดเสยเข้าที่คาง หมัดอีกข้างหนึ่งปะทะเข้าที่บริเวณใบหน้าของคู่ต่อสู้ และประการที่สิบสอง ท่าดาเถรคำฟัก มวยไทยใช้ในกรณีผู้ชกใช้ในการรับท่าหมัดของคู่ต่อสู้ด้วยการเปิดหมัดคู่ต่อสู้ขึ้นด้านบนด้วยหมัดด้านตรงข้ามกับหมัดของคู่ต่อสู้แล้วทำท่าหมัดเสยด้วยหมัดอีกด้านหนึ่งเข้าปะทะที่ใต้คางของคู่ต่อสู้ต้องการรุกด้วยเท้าเพียงข้างเดียวด้วยท่า เตะตัดที่ข้อเท้าด้านล่างของคู่ต่อสู้ แตกต่างจากท่ามวยไชยาตรงที่ผู้ชกใช้ในการรุกด้วยการใช้หมัดตวัดเข้าที่บริเวณใบหน้าของคู่ต่อสู้

ผลการวิเคราะห์ที่ชื่อเรียกท่ามวยบางท่าอาจซ้ำกัน แต่จากการศึกษาแสดงให้เห็นชัดแล้วว่าในแง่ของความหมายของคำเรียกประเภทพื้นฐานของท่ามวยไชยา ท่าเดียวมวยไชยา และท่ามวยไชยาเชิงซ้อนแตกต่างจากท่ามวยไทยดังที่ได้อธิบายไปแล้วข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าคนไชยาใช้อวัยวะรอบตัวมาใช้ในการต่อสู้ ซึ่งการต่อสู้ของมวยไชยามีการใช้ข้อเข่าและหมัด เท้า เข่า ศอกไชยา และศีรษะมาใช้ในการออกอาวุธในการจู่โจมคู่ต่อสู้ หรือเรียกอีกนัยหนึ่งได้ว่ามวยไชยาส่วนใหญ่เป็นมวยรุก แต่มวยไทยเป็นมวยทั้งรุกและรับ อาศัยเคล็ดวิชามวยไชยาที่ใช้หลัก “ป้อง ปิด ปิด เปิด” เป็นการออกอาวุธแก่ทางมวยอย่างรอบไว โดยใช้ “ศอกไชยา” มาใช้ในการออกอาวุธร่วมกับอาวุธอื่น ๆ มาประยุกต์เป็นท่ามวยเชิงซ้อนสำหรับใช้ในการต่อสู้ ทั้งนี้จากการเก็บข้อมูลชื่อท่าเดียวมวยไชยา ผู้วิจัยพบชื่อท่าเดียวที่เป็นคำศัพท์ภาษาถิ่นใต้ ได้แก่ หมัดตวัด หรือภาษาถิ่นเรียก “หมัดสวิง” เป็นเครื่องมือชกทั้ง ปู และปลา ลักษณะเป็นดาข่ายถักคล้ายๆ ขอบปากใช้ไม้ไผ่หรือเหล็กเส้นดัดเป็นวงกลม มีด้ามยาว

ประเด็นที่ 2 ระบบความเชื่อและค่านิยมของคนไชยาที่สะท้อนผ่านท่ามวยไชยา จากผลการวิเคราะห์ความหมายของชื่อท่ามวยไชยาทั้ง 3 ประเภท คือ คำเรียกประเภทชื่อพื้นฐานของท่ามวยไชยา ชื่อท่าเดียวมวยไชยา และชื่อท่ามวยเชิงซ้อน ผู้วิจัยพบระบบความเชื่อและค่านิยมที่สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของคนไชยา 2 ประการ กล่าวคือ ประการแรก ความเชื่อของคนไชยาที่สะท้อนให้เห็นในท่าไหว้ครูมวยไชยา เช่น ท่าพรหมสี่หน้า สะท้อนให้เห็นความเชื่อในพระพรหมสี่หน้าให้ช่วยประทานพรและดลบันดาลให้พบความสมหวังในสิ่งที่ปรารถนา ท่าเทพพนม และท่าเทพนิมิต สะท้อนให้เห็นความเชื่อเกี่ยวกับเทพหรือเทวดาสี่ศักดิ์สิทธิ์ ท่าคุมเชิงครู สะท้อนให้เห็นการคารวะ ระลึกถึงพระคุณของครูบาอาจารย์ที่ฝึกหัดวิชามวยจนเกิดความชำนาญ และประการที่สอง ค่านิยมของคนไชยาที่สะท้อนผ่านท่ามวย โดยเฉพาะการปลุกฝังค่านิยมในด้านความเป็นไทยไว้ในรูปแบบของภาษาผ่านงานวรรณกรรมและวรรณคดีพบว่า วรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ตัวละครอย่างหนุมานและพระรามที่คนไชยาเปรียบท่ามวยไว้ 3 ชื่อ ได้แก่ หนุมานถวายนวชน พระรามโก่งศร หนุมานเหยียบลงกา และวรรณคดีเรื่องอิเหนา ตัวละครอิเหนาคนไชยาเปรียบท่ามวยไว้ 1 ชื่อ

คือ อิเหนาทางกริช และวิธีการหาอยู่หากินตามธรรมชาติ เช่น คำว่าท่าหมัดตวัด หรือภาษาถิ่นใต้เรียก “หมัดสวิง” เป็นวิถีชีวิตแบบหาอยู่หากินตามธรรมชาติด้วยการใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำอย่างสวิงจับกุ้ง ปู และปลา และค่านิยมที่ผูกพันกับวิถีชีวิตตามธรรมชาติ โดยเฉพาะการเปรียบลักษณะของท่ามวยไชยา กับสัตว์ประเภทต่าง ๆ เช่น ช้าง ลิง กา จระเข้ งู ปลา เสือ กวาง เป็นต้น ดังคำเรียกท่ามวยไชยา ได้แก่ เอรารัณเสยงา ง่างค้อไอยรา ขุนยักษ์จับลิง วิรุฬหกกลับ พาลีข้ามทวีป อุปราชาดคองช้าง กาจิไก้ จะเข้าพาดหาง งูไล่ตุ๊กแก นาคมุดบาดาน นาคาสลัดหาง สลับฟันปลา เสือลากหาง กวางเหลียว นับว่าท่ามวยไชยาเป็นเครื่องพิสูจน์ให้เห็นถึงมรดกทางวัฒนธรรมที่บ่งบอกได้ถึงเอกลักษณ์ของความเป็นไทย

นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าท่ามวยไชยาสะท้อนให้เห็นระบบความเชื่อและค่านิยมในแบบของคนไชยา แตกต่างจากผลการศึกษาชื่อท่ามวยไทยตามแนววรรคศาสตร์ชาติพันธุ์ของปิยลักษณ์ อุปนิสาร (2549) ผลการศึกษาพบเพียงระบบความหมายของชื่อท่ามวยไทยที่สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตคนไทย ได้แก่ วิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการใช้อาวุธในชีวิตของคนไทย เช่น การใช้อาวุธที่ทำจากไม้ มีดหรือของมีคม ทวน กริช และหอก สะท้อนในชื่อ ท่าศอกดี ศอกพาด ศอกตัด บั้นเคียวทศกัณฐ์ ฝ่าลูกบวบ สับหัวมัจฉา สวนทวน อิเหนาทางกริช ขวาชัดหอก เป็นต้น วิถีชีวิตเกี่ยวกับสัตว์ สะท้อนให้เห็นในชื่อท่ากวางเหลียวหลัง นกคุ้มเขารัง ปลาหมอแฉกเหือง ไกรศรข้ามห้วย เป็นต้น วิถีชีวิตเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตด้านการทำนา การกิน สะท้อนให้เห็นในชื่อท่า ญวนทอดแห ตาแตรค้ำฟัก เกรกวาดลาน สับหัวมัจฉา เป็นต้น วิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ สะท้อนให้เห็นในท่า คลื่นกระแทกฝั่ง กังหันต้องลม เป็นต้นและวิถีชีวิตที่ผูกพันกับวรรณคดี เรื่องรามเกียรติ์ สะท้อนให้เห็นในชื่อท่า หนุมานเหยียบบลกกา พระรามเดินดง สุครีพถอนต้นรัง วิรุฬหกกลับ บั้นเคียวทศกัณฐ์ ขว้างจักรนารายณ์ นางมณโฑนั่งแทน เป็นต้น (ปิยลักษณ์ อุปนิสาร, 2549: 120-130) เป็นเครื่องยืนยันระบบความคิดของแต่ละวัฒนธรรมในกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ แตกต่างกันไป

ทั้งนี้พบความแตกต่างของการศึกษาชื่อท่ามวยไชยามีการระบุความแตกต่างไว้ 2 ประการ กล่าวคือ ประการแรกความแตกต่างด้านความเชื่อในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โดยเฉพาะท่าไหว้ครู ได้แก่ ท่าพรหมสี่หน้า สะท้อนให้เห็นความเชื่อในพระพรหมสี่หน้าให้ช่วยประทานพรและดลบันดาลให้พบความสมหวังในสิ่งที่ปรารถนา ท่าเทพพนม และท่าเทพนิรมิต สะท้อนให้เห็นความเชื่อเกี่ยวกับเทพหรือเทวดาสี่ศักดิ์สิทธิ์ ท่าคุมเชิงครู สะท้อนให้เห็นการคารวะ ระลึกถึงพระคุณของครูบาอาจารย์ที่ฝึกหัดวิชามวยจนเกิดความชำนาญ ประการที่สอง ความแตกต่างด้านการหาอยู่หากินตามธรรมชาติ สะท้อนให้เห็นในท่าหมัดตวัด หรือภาษาถิ่นใต้เรียก “หมัดสวิง” เป็นเครื่องช้อนกุ้ง ปู และปลา ประการที่สามความแตกต่างด้านวรรณคดีอย่างอิเหนา คนไชยาเปรียบท่ามวยไว้ 1 ท่า คือ อิเหนาทางกริช

รายการอ้างอิง

- โกสินทร์ ปัญญาธิสิน. (2552). การศึกษาคำเรียกการทำอาหารในภาษาไทยถิ่นเหนือตามแนววรรคศาสตร์ชาติพันธุ์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. <https://doi.org/10.58837/CHULA.THE.2009.2049>
- ชนกพร อังศุวิริยะ. (2555). การศึกษาชื่ออาหารในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาตามแนววรรคศาสตร์ชาติพันธุ์. [รายงานการวิจัย] มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. <https://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2016/12367/1/373522.pdf>
- ปานทิพย์ มหาไตรภพ. (2545). นามสกุลพระราชทานในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว : การวิเคราะห์ทางวรรคศาสตร์ชาติพันธุ์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. <http://doi.org/10.58837/CHULA.THE.2002.1855>
- ปิยลักษณ์ อุปนิสาร. (2549). การศึกษาชื่อท่ามวยไทยตามแนววรรคศาสตร์ชาติพันธุ์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14457/CU.the.2006.861
- ประสิทธิ์ ทองแจ่ม และสมบุญรณ์ ตะปนา. (2558). บทวิจารณ์องค์ความรู้มวยไชยา. วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี. 2(2), 175-204. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/srj/article/view/123561/93864>

- มนสิการ เสงสุวรรณ. (2550). คำเรียกประเภทพืชของคน ไทยในชุมชนวัดสวนแก้ว ต.บางเลน อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี การศึกษาแนววรรณคดีชาติพันธุ์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย] <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/24667/>
- วนิดา เจริญสุข. (2532). นามสกุลของคนไทยเชื้อสายจีน: การวิเคราะห์ทางวรรณคดีชาติพันธุ์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/23307>
- วิภาสรินทร์ ประพันธ์ศิริ. (2535). คำเรียกญาติในภาษาคำเมือง : การวิเคราะห์ทางวรรณคดีชาติพันธุ์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/62679>
- วาที พุ่มอยู่. (2548). การศึกษาคำเรียกข้าวและระบบโน้ตคนเรือข้าวในภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตามแนววรรณคดีชาติพันธุ์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย] https://doi.nrct.go.th/admin/doc/doc_599760.pdf
- วีระศักดิ์ เหมหาชาติ. (2553). ผลของการฝึกทำบริหารร่างกายพื้นฐานมวยไทยไชยาที่มีต่อสมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับสุขภาพในวัยรุ่นนศหญิง. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์] https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_Doi=10.14457/KU.the.2010.775
- สิริวิมล ศุภกร. (2550). การศึกษาคำเรียกเสียงและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับเสียงในภาษาไทยตามแนววรรณคดีชาติพันธุ์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_Doi=10.14457/CU.the.2007.471
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรม ศาสตร์แห่งภาษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, กันทิมา รังวงษ์วาน, มนสิการ เสงสุวรรณ และสิริวิมล ศุภกร. (2555). บุคคลสำคัญและความคิดหลักในวรรณคดีชาติพันธุ์: การเข้าถึงวัฒนธรรมโดยผ่านภาษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.